

Temat zajęć: Z łódzkiej Łódź

Docelowa grupa wiekowa: dzieci 6-12 lat

Czas: 90 minut

Cele ogólne:

- poznanie historii rozwoju Łodzi od wsi do metropolii oraz czynników, które o tym zadecydowały;
- zapoznanie z historią tzw. Zaginionego Kwartału wraz z nabyciem umiejętności rozpoznawania poszczególnych elementów na makiecie;
- uwrażliwienie na specyfikę miasta i jego wartość historyczną, architektoniczną;
- kształtowanie umiejętności pracy z materiałami ikonograficznymi;
- zapoznanie ze słownikiem zawodów rzemieślniczych, niezbędnych do planowania przestrzennego oraz powstawanie miejskiej zabudowy;
- zapoznanie z pojęciem symbolu na przykładzie dekoracji Pałacu Rodziny Poznańskich oraz kształtowanie umiejętności rozpoznawania symboli (wraz z ich znaczeniem), związanych z industrialną historią Łodzi w przestrzeni miejskiej;
- kształtowanie kreatywności oraz umiejętności planowania i pracy w grupie.

Materiały:

1. Materiały ikonograficzne
2. Kopie wybranych eksponatów oraz materiały dotykowe
3. Karty zawodów rzemieślniczych oraz materiałów budowlanych
4. Kserokopia aktu renowacyjnego Łodzi z 1433 r.
5. Puzzle z projektami herbów Łodzi
6. Materiały plastyczne (część warsztatowa)

Przebieg zajęć:

1. Wstęp, powitanie uczestników.
2. Przedstawienie przebiegu zajęć.
3. Makieta „Zaginionego Kwartału”

Prowadzący zadaje pytania uczestnikom:

- co to jest? Co przedstawia?
- czy jest to Łódź współczesna?
- czy rozpoznajecie jakieś konkretne miejsca?
- ile lat ma Łódź jako miasto i gdzie się zaczęło? Która część jest najstarsza?
- gdzie jest Stare Miasto i Stary Rynek?
- gdzie jest Nowe Miasto i Nowy Rynek? Jaką nazwę noszą te miejsca dzisiaj?

Łódź była początkowo rolniczą osadą, a dopiero 200 lat temu wyrosła na przemysłową potęgę. Kiedy została wyznaczona na przyszłe miasto fabryczne i zaczęły powstawać tutaj nowe miejsca pracy, zaczęli także zjeżdżać ludzie z okolicznych wsi, by poszukać możliwości zarobku. Przybywali także specjaliści z zagranicy, którzy znali się już na przemyśle i to oni budowali ogromne hale oraz zakłady pracy. Zarabiając na włókiennictwie, bogacili się i było ich stać na wystawianie wspaniałych willi i pałaców.

[Prowadzący prezentuje materiały: obraz: Panorama z 1812 r. i mapa Łodzi wg Oscara Flatta.]

Wszyscy przybysze musieli gdzieś mieszkać, dlatego powstawały nowe osady i osiedla, które później były wchłaniane do rozwijającego się przestrzennie miasta jako jego części.

Wystawa „Na wspólnym podwórku...”

W korytarzu wejściowym wystawy prowadzący wskazuje na wybrane zdjęcia archiwalne Łodzi, w tym archiwalne zdjęcie Rynku Nowego Miasta.

Miasto, jakie znamy, nie powstało od razu, trzeba je było wybudować - nie tylko fabryki, ale także budynki mieszkalne, kamienice.

W korytarzu z ceglany murem prowadzący wskazuje na zdjęcie tragarzy z cegłami i zadaje uczestnikom pytania:

- kim był tragarz i czym się mógł zajmować?
- czy na prezentowanej fotografii oraz jej towarzyszących można odnaleźć przedstawicieli innych zawodów, niezbędnych do budowy miasta? Dzieci próbują ich rozpoznać i wyjaśnić, czym się zajmują: architekt, cieśla, murarz, dekarz.

Znakiem rozpoznawczym dla wielu budynków w Łodzi jest czerwona cegła, lecz to nie jedyny materiał, którego używano przy konstrukcjach budynków.

Zadanie 1

Budowanie domu.

Dzieci dzielą się na dwie grupy. Członkowie grup losują kartę z zawodem, w który się wcielają (murarz/cieśla/tragarz/architekt/dekarz), następnie udają się na poszukiwania zestawu materiałów do zbudowania domu.

Na ekspozycji są ukryte woreczki z elementami konstrukcyjnymi (zalamowane prostokąty z przylepką magnetyczną):

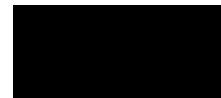
- I - cegła
- II - deska
- III - słoma
- IV - dachówki

Każda grupa powinna odnaleźć cztery woreczki - w każdym inny materiał. Architekt przydziela surowce specjalistom (murarz - cegła, tragarz - słoma, cieśla - drewno, dekarz - dachówki).

Na dwóch tablicach magnetycznych dzieci konstruują z dostępnych elementów zarys domu (podłoga, ściany, dach), kształtując umiejętność dyskusji i pracy w grupie.

Po ułożeniu konstrukcji prowadzący prosi architektów obu drużyn o przedstawienie ich projektów oraz koncepcji.

Uzupełnieniem rozmowy staje się *makieta łódzkiego podwórka*. Prowadzący omawia na jej podstawie jak schemat budowy łódzkiej kamienicy (najpierw powstawały części boczne, a na końcu część frontowa, bardziej elegancka i dopracowana elewacja z dużą bramą wjazdową z odbojami w rogami) oraz wyjaśnia pojęcie „studni” w odniesieniu do takiego podwórka.

Sala Lustrzana

Prowadzący wskazuje dzieciom widok z okien po stronie ogrodu. Prezentuje *zalaminowany wydruk - winietę zakładów IKP z początku XX wieku.*

Podobnie jak miasto rozrastało się etapami, ten pałac również był budowany przez około 20 lat, a został ukończony przez Poznańskich w 1903 r.

Najpierw powstawała fabryka - budynki, które miały zajmować się tworzeniem materiałów bawełnianych. A kiedy rodzina stała się bogata, zaczęła rozbudowywać swoją siedzibę.

Ten pałac nie został więc zbudowany od razu. Kiedyś to była kamienica. Wyglądając przez okna, widać, że wygląd budynku różni się w poszczególnych częściach.

Wielka Jadalnia

Prowadzący prosi uczestników o rozejrzenie się po sali:

- co najbardziej rzuca się w oczy? Na co najpierw zwróciliście uwagę?
- litery "P" - rodzaj znaku rozpoznawczego, logo rodziny Poznańskich
- wprowadzenie pojęcia symbolu

Zadanie 2

Herb Łodzi

Prowadzący pyta uczestników:

- czy Łódź ma swój znak rozpoznawczy? [herb]
- z czym wam się kojarzy Łódź?
- na przestrzeni lat były różne pomysły na stworzenie znaku rozpoznawczego miasta
- jakie elementy wykorzystywano, by kojarzyły się z charakterem przemysłowej Łodzi?

materiały: małe tablice magnetyczne + puzzle z herbami

Dzieci dzielą się na grupy. Każda grupa otrzymuje puzzle z jednym herbem do ułożenia (każda drużyna ma inny wzór – łącznie 6 wzorów).

Po ułożeniu omówienie symboliki poszczególnych elementów (łódka z wiosłem, koło zębate, kądziel, prządka, czółenka tkackie, berło Merkurego i kaduceusz);

- który z tych herbów jest używany dzisiaj?
- czy widzicie któreś z tych elementów w tej sali?

Zadanie 3

Akt lokacyjny/renowacyjny

Król Jagiełło nadał Łodzi prawa miejskie 600 lat temu, a przez ten czas wiele się tutaj zmieniło i w trakcie różnych wydarzeń dokument się zagubił. Waszym zadaniem jest go znaleźć!

Dzieci pozostają w takich drużynach, w jakich zostały przydzielone do układania herbu. Na sali ukryte są zwinięte w rolkę i przewiązane tasiemką akty lokacyjne - każdy oznaczona herbem, które dzieci wcześniej układały. Drużyna musi odnaleźć swój dokument.

Odnaleziony dokument:

- w jakim języku jest spisany?
- czym się różni akt renowacyjny od aktu lokacyjnego?

W takich dokumentach zapisywano datę i miejsce wydarzenia, a następnie postanowienia - ale trochę inaczej, niż dzisiaj. Pierwsze wersy z aktu lokacyjnego brzmią (prowadzący czyta fragment tłumaczenia na język polski):

(...) Działo się w Przedborzu w sam dzień świętej Marty, roku pańskiego tysiąc czterysta dwudziestego trzeciego. W obecności wielmożnych i mężnych (...).

(...) skłaniając się do usilnych próśb wielbnego w Chrystusie ojca, pana Jana [przyp. red. Chodzi o biskupa Jana Pellę], z bożej łaski biskupa włocławskiego, nam szczerze miłego, jemu ze wsi jego Łodzi, położonej na ziemi łęczyckiej, miasto lokować pozwolimy i niniejszym pozwalamy, a ją samą w miasto zwane Łodzią przekształcamy....

Praca plastyczna

Dzieci tworzą wzór własnego herbu Łodzi, z którego powstaje pamiątkowy magnes.

Omówienie prac uczestników

Podsumowanie i ewaluacja zajęć.